

כללי בורר – מצא סכו"ם בתוך ערימת פסולת

כללי בורר

בכל אחד מהאופנים הבאים של בורר, חייב חטאת: א. אם בורר פסולת מתוך אוכל, אפילו אם בורר ביד ובורר לאכול מיד. ב. אם בורר אוכל מתוך פסולת שלא לאוכל לאלתר, אלא לאחר זמן, אפילו אם בורר ביד. ג. אם בורר בכלי המיוחד לברירה, אפילו אם בורר ביד אוכל מתוך פסולת. ובכל אחד מהפרטים הללו יש הרבה פרטים שיבוארו בס"ד. נמצינו למדים, שאין להתיר לבורר אלא בהצטרף שלושה דברים יחד: א] בורר ביד. ב] אוכל מתוך פסולת. ג] לאכול לאלתר.

הגדר של תערובת

יסוד של בורר הוא לברר דבר מתוך דבר. לפי זה כתב בתרומת הדשן, דהיה ראוי לומר שאם יש שני מינים שכל אחד ניכר, אפילו שהוא מעורבב אין בזה איסור בורר, כיון שאין זו תערובת. אבל למעשה, מסכם התרומת הדשן, שכיון שהסמ"ג כתב שיש חשש חטאת בבורר פסולת מתוך אוכל אפילו בורר לאלתר, אין להקל בחיוב חטאת, לכן יש להחמיר אפילו יש היכר לכל אחד בפני עצמו. מכל מקום למעשה, בודאי אין לומר שכל דבר שהוא עומד בפני עצמו יהיה בורר, אלא צריך שיהיה תערובת כל שהוא.

שני מינים מפורדים

לפיכך אם יש שני מיני פירות, וכל אחד אחד מונח ליד השני אין בזה בורר, ויכול ליטול תפוח שעומד ליד אגס וכדו', ורק אם הם בתערובת אפילו שניכרים, אבל הם מעורבבים, ומוציא את התפוח מהתערובת יש חשש בורר, כמו כן בספרים שמונחים בארון ספרים, אין כל חשש בורר להוציא ספר, ורק אם הספרים מעורבבים יש חשש בורר, ומובא בגמרא שאפילו אם יש עכבר בתוך בשמים והוא מכוסה בשמים, ורק זנבו יוצא אחוצה אין איסור בורר, והציאו מתוך הבשמים כיון שאין זה בורר.

אסף פסולת בתוך מפה חד פעמית ומצא בה סכו"ם

מצוי מאוד שמניחים בשבת מפה של ניילון חד פעמית, ואוספים את כל הפסולת עם הניילון וזורקים לפח, ופעמים רבות מוצאים בתוך הפסולת סכו"ם שבטעות אספו אותם לפסולת. והנה לכאורה, אם מוציא את הכפית או הסכין הרי הוא בורר אוכל מתוך פסולת ביד שלא לאלתר, וחייב חטאת, אבל כל זה הוא דוקא אם יש לתערובת גדר תערובת, אבל כשאין תערובת אין בורר, לפיכך אם מוצא סכו"ם בתוך הערימה, יש להתבונן בזה, שאם הסכו"ם אינו מעורב בתוך הערימה אלא ניכר, ואפילו מקצת ממנו יוצא כמו זנב של עכבר, אין חשש תערובת ויכול להוציאו, אבל אם הסכו"ם בתוך התערובת, אז אין להוציא את הסכו"ם אלא אם כן ישתמש בו לאלתר, לכן יש להוציאו ולנקותו ולאכול בו משהו. ואפילו שהיא עורמה, אין חשש בזה, דעורמה כזאת מותרת.